

Irlanda del Nord tria negociadors

Irlanda del Nord torna a les urnes aquest dimecres, 26 de novembre, per intentar superar l'impàs en les negociacions. Sigui quin sigui el resultat, els escollits hauran d'afrontar un nou i dur període negociador.

Deu té molt d'interès en la política a Irlanda del Nord, o almenys això és el que creu el líder del partit ultraunionista (probritànic) DUP, el pastor protestant Ian Paisley. Segons Paisley, la "divina providència" és qui, el passat 21 d'octubre, frenà un acord d'última hora entre els proirlandesos del Sinn Féin, Tony Blair i David Trimble, líder del partit unionista majoritari, l'UUP. L'anècdota religiosa serveix per avaluar en la justa mesura el personatge que es podria convertir en el líder del partit més votat en les eleccions a Irlanda del Nord, que es fan el 26 de novembre. És a dir, que vénen temps difícils.

Fins ara tampoc no ha anat tot com una seda, perquè tot i l'alto el foc de l'IRA la violència unionista s'ha mantingut present —encara que, en general, els nord-irlandesos han recollit algun dividend de la pau (alguns més, altres menys)—. El 1998 es van fer eleccions per a una assemblea per crear un govern que ha funcionat esporàdicament, interromput successivament per l'UUP quan ha cregut que els gestos de l'IRA no eren suficients. La data del darrer col·lapse de l'executiu nord-irlandès va ser el mes d'octubre de l'any passat, cosa que deixava en situació ben galdosa la cita de les noves eleccions a l'assemblea, que s'havien de fer al maig d'enguany, coincidint amb el cinquè aniversari de l'acord de pau. Amb l'autonomia suspesa es van posposar les eleccions a fi d'arribar a un acord i, de retruc, evitar que els

beneficiats electoralment per la situació fossin els extrems, és a dir, Paisley (DUP) i Gerry Adams (Sinn Féin).

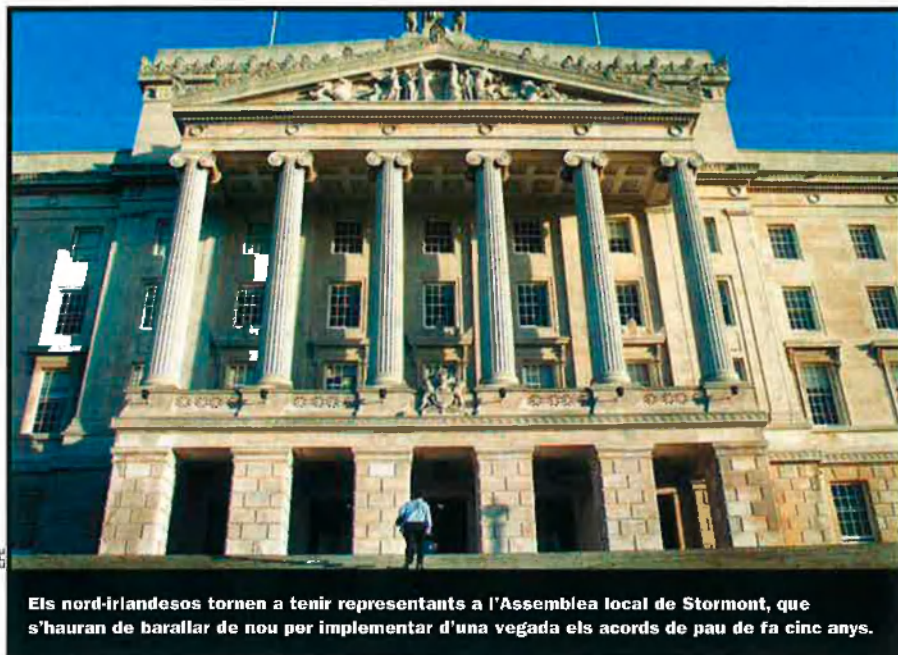
Va costar tot un estiu i part de la tardor, però finalment els protagonistes principals (Govern britànic, unionistes de Trimble, Sinn Féin de Gerry Adams i IRA) van arribar a un acord de gestos "coreografiats": Blair anunciava una data (26-N) per fer eleccions; després Gerry Adams feia un discurs en què anunciava la fi de la guerra; l'IRA publicava una declaració amb què anunciava que lliuraria més armes i que veritablement estava compromesa amb la pau; després l'IRA inutilitzava un nou paquet d'armes i explosius; la Comissió dirigida pel general canadenc John de Chastelain ho verificava; després David Trimble declarava que s'havien posat d'acord per tornar a participar en el Govern d'Irlanda del Nord i implementar l'acord de pau, i després encara els governs britànic i irlandès feien una declaració conjunta amb el qual es reprenia l'autonomia al nord de l'illa. Però la seqüència dels fets es va esquinçar espectacularment el 21 d'octubre, quan era el torn de Trimble. El líder unionista va dir que l'informe de la comissió De Chastelain no aclaria amb prou detall quines armes i explosius s'havien inutilitzat. No va valdre de res que aquesta condició no estigués escrita enlloc.

La frustració va ser gran, però Blair va decidir mantenir la data del 26 de novembre per fer eleccions. Així, els quatre partits principals (UUP, DUP, Sinn Féin

i els proirlandesos moderats SDLP) es van posar a treballar en la campanya, que ha resultat ben peculiar, ja que la gràcia no ha estat qui era millor dels quatre sinó qui era millor en cada camp ideològic/nacional. És a dir, UUP i DUP s'han barallat per veure qui era més britànic, i Sinn Féin (SF) i SDLP per veure qui era més fidel a la pàtria irlandesa (SF augura la reunificació el 2016, coincidint amb el centenari de l'aixecament de Pasqua, i l'SDLP proposa un referèndum d'aquí a cinc anys). Aquesta dinàmica tan dividida, però, és un dels efectes col·laterals de l'acord de pau que, per avançar, es recolza en gran part en les majories obtingudes en cada camp.

A les eleccions, qui més fort hi ha arribat és, en el camp proirlandès, un Sinn Féin amb Gerry Adams al capdavant, que ha demostrat que en el poc temps que ha estat al govern autònom (carteres de Sanitat i Educació) pot fer oblidar als votants més moderats que un dia havia fet servir passamuntanyes en comptes de les americanes d'Armani. Per contra, l'SDLP arriba a aquestes eleccions amb un nou líder, Mark Durkan, sense un alt grau de veterania i que ha promogut un programa erràtic —que a voltes és el més proirlandès i a voltes és el més contemporitzador amb els unionistes—. A més, en el darrer gest de Blair per tornar a impulsar el govern autònom, l'SDLP va perdre el protagonisme que tenia el 1998 en benefici del Sinn Féin. Ara l'SDLP posa gran part de la seva confiança en el sistema proporcional, que si bé sembla que no els fa els més votats sí que és probable que els doni més escons.

En el camp unionista és on hi ha les divisions més fortes, en gran mesura perquè, a diferència del camp proirlandès, Trimble no s'ha passat aquests cinc anys intentant convèncer els seus correligionaris de les bondats de l'acord que va signar el Divendres Sant de 1998. Per contra, Paisley i els seus acòlits fonamentalistes protestants han guanyat pes mantenint-se sempre en contra de tot projecte de diàleg. Trimble ha vist, a més, com dins del seu partit creixien les dissidències que volien acostar-se al discurs de Paisley i que renegaven de l'acord de pau. Lògicament, la plantada del 21 d'octubre haurà servit a Trimble per

Els nord-irlandesos tornen a tenir representants a l'Assemblea local de Stormont, que s'hauran de barallar de nou per implementar d'una vegada els acords de pau de fa cinc anys.

recuperar forces. Dir sí a un acord quan falta poc temps per a les eleccions l'hagués deixat exposat a les dissidències dins del seu partit, i, com se sap, els partits dividits no acostumen a ser els guanyadors. A més, l'acord hagués comportat compromisos per part de Trimble, com no tornar a col·lapsar el govern autònom, acceptar la desmilitarització britànica de la zona o que puguin tornar a casa els membres de grups paramilitars que per no estar en presó no van ser "amnistiat" en el seu moment.

En el joc electoral s'han apuntat 256 candidats, que es barallaran pels 108 escons de l'Assemblea de Stormont. L'UUP ha presentat 43 candidats, el DUP, 40; el Sinn Féin, 38, i l'SDLP, 36. La resta corresponen a partits menors, alguns dels quals es presenten com a transversals. La regió és dividida en 18 circumscripcions, i a cadascuna d'aquestes els electors han d'escollir 6 candidats. A la papereta de vot es marquen els 6 candidats per ordre de preferència, i es compten seguint un sistema proporcional, que teòricament afavoreix les opcions moderades. Com que se suposa que hom vota per l'UUP, com a següent opció es pot donar el cas que voti l'SDLP, ja sigui per barrar el pas a l'SF o als protestants més extremistes. Tradicionalment, les segones preferències han seguit aquest ordre d'afavorits: SDLP, DUP, UUP i SF.

Per trencar aquesta dinàmica, Gerry Adams va proposar a Durkan de demanar als seus electors que en segones preferències votessin per l'altre partit proirlandès, però l'SDLP, conscient que hi té més a perdre que a guanyar, va declinar l'oferta.

Surti qui surti de l'escrutini, el cert és que comença una nova etapa que pot ser molt dura en el procés de pau, ja que la comunitat continua molt dividida, fins i tot dins mateix del camp unionista. L'ambigüitat en alguns punts de l'acord de pau ha deixat espais a interpretacions diferents, tant com que per a uns és l'inici d'un nou projecte irlandès i per als altres és la fi dels maldecaps. El cas és que a partir del dia 27 de novembre Blair, i en part també el primer ministre irlandès, Bertie Ahern, hauran de tornar a convocar les parts per reprendre les negociacions. Segurament no per renegociar l'acord de pau, com ja han deixat clar totes les parts menys el DUP, però sí per revisar-ne la implementació, per molt que l'SF s'hi oposi. Aquesta nova etapa de discussió també podria tenir el seu efecte a les urnes, que podrien afavorir les opcions més dures en cada camp i amb més capacitat per defensar les posicions de cada espai ideològic.

Oriol Cortacans